

WYZWANIA W DZIEDZINIE ENERGII I KLIMATU

Niniejszy numer Informatora opracowano na podstawie Przeglądu horyzontalnego Europejskiego Trybunału Obrachunkowego pt. „Działania UE w dziedzinie energii i zmiany klimatu”, opublikowanego 19.09.2017

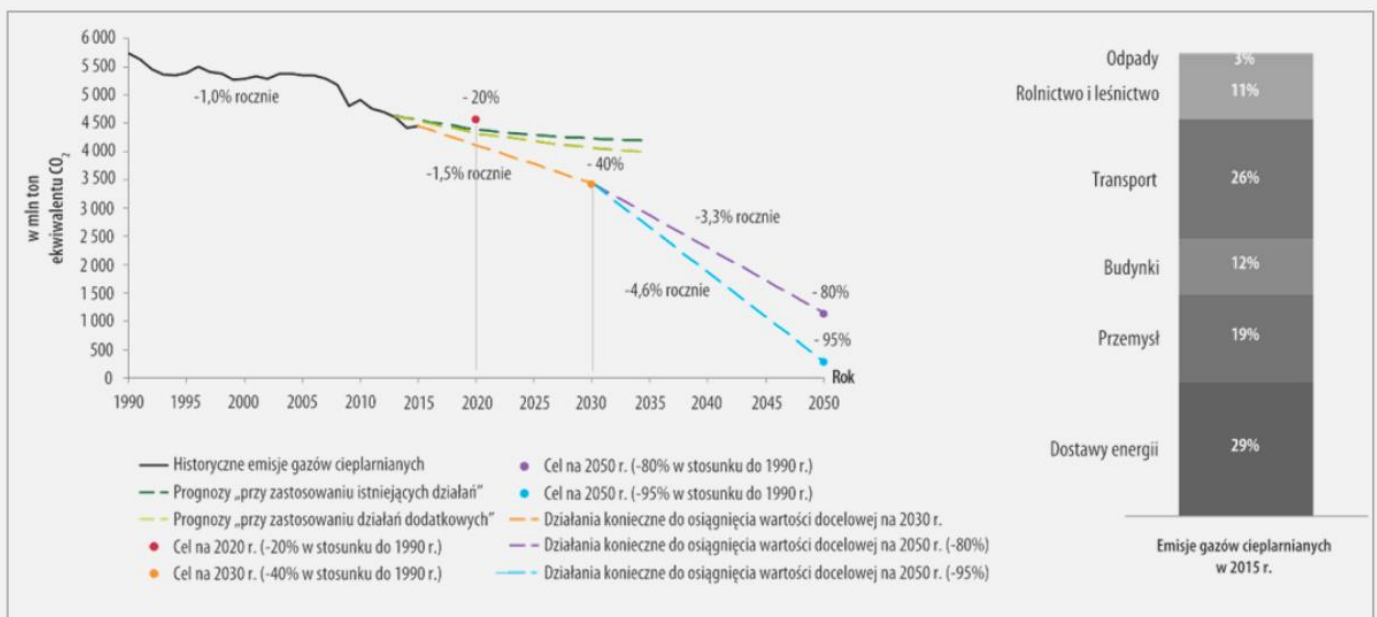
Główne wyzwania

19 września 2017 r. Europejski Trybunał Obrachunkowy (ETO) opublikował bardzo syntetyczny dokument, w którym kontrolerzy ETO dokonali ogólnego przeglądu działań Unii Europejskiej w obszarze energii i klimatu. W swoim przeglądzie, oprócz opisu dotychczasowych unijnych aktywności oraz wniosków z przeprowadzonych kontroli, ETO wskazał kilka istotnych wyzwań jakie stoją przed UE w tych dziedzinach.

ETO przypomina, że istnieje potrzeba istotnego zwiększenia wysiłków na rzecz osiągnięcia celów redukcyjnych (emisje gazów cieplarnianych, efektywność energetyczna, udział OZE) przewidzianych na lata 2030 i 2050. Prognozy Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) wskazują, że utrzymanie dynamiki aktualnych działań jest w

perspektywie kolejnych dziesięcioleci dalece niewystarczające (w odniesieniu do emisji GHG obrazuje to wykres na rys. 1). Co więcej ETO zwraca uwagę, że we wnioskach pokontrolnych krajowych organów kontroli bardzo często pojawiają się zarzuty nietraktowania zagadnień energii i klimatu w sposób priorytetowy oraz braku jasnych celów polityk krajowych w tym zakresie. Jednostkowe kontrole w niektórych państwach UE wykazały ponadto, że bilanse bieżących emisji gazów cieplarnianych mogą być niedoszacowane, a wyniki monitorowania realizacji innych celów nieprecyzyjne. Wyzwanie stanowi zatem także jakość i dostępność danych, na podstawie których podejmowane są decyzje dotyczące kierunków zmian polityk energetycznych i klimatycznych, czy też oceniane są skutki takich decyzji – wiarygodność i szczegółowość tych danych oraz adekwatność modeli symulacji i analiz powinny być stale doskonalone.

W przedmiocie wyzwań dotyczących energetyki Trybunał odnosi się do potrzeby zintegrowania produkcji energii ze źródeł odnawialnych z istniejącym systemem energetycznym, tak aby jej dotychczasowe wady (m.in. zmienna charak-

Rys. 1 Tendencje i prognozy w zakresie unijnych emisji GHG | Emisje GHG w 2015 r. w UE w podziale na sektory
 źródło: przegląd ETO „Działania UE w dziedzinie energii i zmiany klimatu” (wykres 1, str. 21 | wykres 5, str. 29)

terystyka produkcji, ograniczone możliwości magazynowania) mogły być wyeliminowane. Zdaniem ETO, pożądana jest dalsza transformacja systemu energetycznego obejmująca m.in. konsekwentne odchodzenie od produkcji energii z węgla, integrowanie rynków energii elektrycznej pomiędzy państwami Unii oraz ciągłą poprawę efektywności energetycznej. Wszystko to, wraz z przyspieszeniem przechodzenia na mniej emisyjne rodzaje paliw w transporcie, generuje konkretne korzyści związane z łagodzeniem zmian klimatu, poprawą jakości powietrza, czy budowaniem niezależności energetycznej. Sam rozwój niskoemisyjności gospodarki opiera się na rozwoju i szybkim wdrażaniu nowych technologii – a zatem w powyższym kontekście pomyślnie (komercjalizowalne) rezultaty badań naukowych oraz innowacyjne i efektywne (także pod względem ekonomicznym) rozwiązania wyczekiwane są zwłaszcza w obszarze sposobów magazynowania energii, wychwytywania dwutlenku węgla, rozwoju paliw alternatywnych, rozwoju technologii OZE itp.

■ Za niezbędne należy uznać włączenie obywateli w działania związane z ochroną klimatu – bez zmiany zachowań konsumpcyjnych, zrozumienia następstw codziennych wyborów, bez akceptacji proekologicznych inicjatyw i bez czynnego w nich udziału obywateli, niepowodzenie działań zmierzających do budowy gospodarki niskoemisyjnej (jako niezbędnego składnika łagodzenia zmian klimatycznych) można uznać za przesądzone.

■ Aby móc w przyszłości unikać doraźnego reagowania na następstwa zmian klimatu, uzasadnione jest uwzględnianie ich perspektywy (zarówno następstw obserwowanych, jak i tych prognozowanych) w strategiach i planach rozwojowych poszczególnych państw czy nawet regionów i miast (skutki zmian klimatu różnią się bowiem w zależności od położenia geograficznego). Podejmowane dzisiaj działania czy realizowane i planowane inwestycje powinny uwzględniać, że w nieodległej przyszłości intensywność oddziaływań klimatycznych może być dalece różna od aktualnych, a skutki tych oddziaływań mogą wywoływać presję także w sferze społecznej (migracje ludności, rozszerzenie

zasięgu występowania chorób tropikalnych, zmiany w rolnictwie, inne perspektywy na rynkach pracy). Obok działań ukierunkowanych na łagodzenie zmian klimatu (pod tym pojęciem należy, w szerokim znaczeniu, rozumieć ograniczanie emisji GHG) wymagane są zatem działania związane z przystosowaniem do zmian zachodzących.

Budynki

■ W przeglądzie w sposób bardzo ogólny odniesiono się także do użytkowania budynków jako czynnika oddziaływania na klimat. Przypomniano, że:

- budynki zużywają ok. 40% energii w UE
- źródłem 12% całkowitych emisji GHG^A w UE jest generowanie energii w budynkach (spalanie paliw na potrzeby wytwarzania energii cieplnej na miejscu i gotowania) – patrz rys. 1
- ok. 75% budynków w UE nie jest efektywnych pod względem energii.

Efektywność energetyczna uznawana jest za najszybsze i najmniej kosztowne rozwiązanie dotyczące bezpieczeństwa energetycznego (zmniejszenie zapotrzebowania na energię) i środowiska (zmniejszenie emisji GHG). Próby przyspieszenia poprawy efektywności energetycznej m.in. w sektorze budynków mają być inicjatywy proponowane w tzw. „pakiecie zimowym”, o którym krótko pisaliśmy w LXVIII numerze Informatora.

Opracował: **Kamil Kułaga**

Instytut Techniki Budowlanej
eu@itb.pl

 **ZRÓWNOWAŻONE
BUDOWNICTWO**
itb.pl/zrownowazone-budownictwo1.html

^A wielkość emisji gazów cieplarnianych (GHG) jest różna w zależności od wykorzystywanego źródła energii, np. węgiel odpowiedzialny za wytworzenie 25% energii elektrycznej i ciepłej w 2015 r. w UE, odpowiada za emisję 72% całkowitych emisji dwutlenku węgla z produkcji tej energii